OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Hallinto- ja ohjausosasto
Ohjausyksikkö
yksikönpäällikkö Niina Puolusmäki

Muistio
1.6.2022

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaosto

Oikeusministeriön lausunto HE 81/2022 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 toiseksi lisätalousarvioksi

Oikeusministeriön hallinnonalalle esitetään vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa määrärahojen lisäystä noin 24,6 milj. euroa. Oikeusministeriön määrärahataso huomioiden vuoden 2022 talousarvio ja käsillä olevan lisätalousarvioesitys on noin 1,06 mrd. euroa.

Keväällä 2022 julkisten talouden suunnitelman vuosille 2023–2026 yhteydessä useita eri pääluokkia kattavia määrärahalisäyksiä käsiteltiin erillisinä kokonaisuuksina. Kokonaisuuksilla pyritään vastaamaan Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan vaikutuksiin. Näiden kokonaisuuksien rahoitukseen esitetään myös toisessa lisäbudjetissa määrärahoja. Oikeusministeriön pääluokassa näitä määrärahaehdotuksia ovat:

- Hallinto-oikeuksien ympäristö-, maankäyttö- ja rakennusasioiden käsittelyaikojen lyhentämiseen esitetään 1,5 milj. euroa (osana vihreän siirtymän kokonaisuutta).

- Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan parantamiseksi korkeimman hallinto-oikeuden resursseja esitetään vahvistettavan 1 milj. euroa ja muiden tuomioistuinten resursseja 2,5 milj. euroa. Lisäksi turvapaikan hakijoiden julkiseen oikeusapuun esitetään 400 000 euroa ja yksityisille oikeusavustajille maksettaviin korvauksiin 728 000 euroa (maahanmuuton kokonaisuus).

- Oikeusministeriön hallinnonalan kyberturvallisuuden parantamiseen palautumiskyvykkyyksien osalta esitetään 100 000 euroa ja tietosuojavaltuutetulle tietosuojan sertifiointielinten toiminnan käynnistämiseen ja henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin puuttumiseen 68 000 euroa (kyberturvallisuuden kokonaisuus).

Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset näkyvät myös muissa pääluokan toiminnoissa. Venäjän sotatoimien johdosta venäläisiin kohdistetut pakotteet ovat lisänneet työmäärää Ulosottolaitoksessa, joka panee täytäntöön kansainvälisten pakotteiden mukaiset varojen jäädyttämiset. Tämän tyyppiset erityistäytäntöönpanot ovat poikkeuksellisen työllistäviä epäselvien omistussuhteiden, hankalien omaisuuslajien ja kansainvälisten yhteyksien takia. Ulosottolaitokselle esitetään tälle vuodelle 695 000 euron lisämäärärahaa pakotteiden mukaiseen varojen jäädyttämiseen.

Lisäksi lapsiasiavaltuutetulle esitetään 75 000 euron lisäystä lapsen oikeuksien ja edun toteutumisen turvaamiseen toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Muutokset liittyvät muun muassa korona-pandemian kielteisiin vaikutuksiin sekä ukrainalaisten pakolaislasten ja venäläistaustaisten lasten oikeuksien turvaamiseen.

Koronaruuhkien purkuun lisämäärärahoja

Koronapandemian vaatimat erityisjärjestelyt ruuhkauttivat asioiden käsittelyä tuomioistuimissa ja syyttäjälaitoksessa. Tuomioistuimille esitetään 3,277 milj. euroa ja syyttäjille 600 000 euroa, jotta pandemian aikana syntynyttä oikeudenkäyntiasioiden ruuhkaa saadaan tehokkaasti purettua ja ehkäistyä rikosprosessin pullonkaulojen syntyminen.

Rikosseuraamuslaitokselle esitetään 2,228 milj. euroa pandemiaan liittyvän vankeusrangaistusten täytäntöönpanoruuhkan purkamiseen ja vankiloiden yliasutuksen estämiseen. Koronapandemian takia lyhytaikaisten vankeusrangaistusten sekä sakon muuntorangaistusten täytäntöönpanoa rajoitettiin. Täytäntöönpanoruuhkaa puretaan sijoittamalla sakonmuuntorangaistusta suorittavia ulkopuoliseen päihdekuntoutukseen, mikä vähentää myös päihdehaittojen aiheuttamia yhteiskunnallisia kustannuksia.

Muita määrärahalisäyksiä

Kansainvälisen toimintaympäristön muuttuessa epävakaammaksi ja monimutkaisemmaksi vakaus ja ennustettavuus ovat suomalaisen oikeusvaltion merkittävimmät vahvuudet. Oikeudenhoidon turvaamiseen esitetään 4 milj. euron lisämäärärahaa. Lisämääräraha parantaa hallinnonalan kykyä vastata toimintamenoja kuormittaviin ict-kustannuksiin ja toimitilamenoihin.

Tietosuojavaltuutetulle vireille tulleiden asioiden määrä on kolminkertaistunut tietosuoja-asetuksen muutoksen jälkeen. Samalla myös asioiden laajuus on kasvanut ja niiden käsittely monimutkaistunut uusien toimivaltuuksien myötä. Tietosuojavaltuutetun resursseihin esitetään 249 000 euron määrärahalisäystä.

Saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen osoitettavaan määrärahaan esitetään 90 000 euron lisäystä saamelaiskäräjien resurssien vahvistamiseksi.

Luottotietolain uudistamiseen liittyen Ulosottolaitokselle esitetään 160 000 euroa.

Palkkausten tarkastuksiin pääluokassa esitetään 6,437 milj. euroa.

Lisätalousarvioesityksessä on myös huomioitu talousarvion sisäinen siirto 995 000 euroa (siirtoa valtiovarainministeriön momentilta 28.70.20 oikeusministeriön momentille 25.01.21), joka mahdollistaa Finlex-palvelun uudistamishankkeen.